

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН БИЛИМ БЕРҮҮ
ЖАНА ИЛИМ МИНИСТРЛИГИ

ОШ МАМЛЕКЕТТИК УНИВЕРСИТЕТИ

КЫРГЫЗСТАНДЫН ГЕОГРАФИЯСЫ

*“География” эмес багытта окуган студенттер үчүн түзүлгөн
МАКтын тесттик суроолору. (кыргыз жана орус тилдеринде)*

Ош-2024-ж.

УДК _____

ББК _____

К

Рецензенттер: Матикеев К., г.и.д., профессор, Низамиев
А.Г., г.и.д., профессор.

Түзүүчүлөр: ОшМУнун “Табият-таануу жана география факультетинин
“Физикалык география, колдонмо геодезия жана ГТК” жана “Экономикалык,
социалдык география жана эл аралык туризм” кафедрасынын профессордук-
окутуучулук курамы.

Усулдук колдонмо Ош мамлекеттик университетинин Окумуштуулар
Кеңешинин чечими менен басмага сунушталды.

Кыргызстандын географиясы

География эмес багытта окуган студенттер учун МАКтын тесттик суроолору
боюнча усулдук колдонмо. Кыргыз жана орус тилдеринде

УДК

ББК

Ош мамлекеттик университети 2024-ж.

КИРИШҮҮ

- Республиканын жогорку окуу жайынын бардык адистиктеринде окуган студенттерге кыргыз мамлекетинин жайгашкан географиялык ордуларынын доорлордун өтүшү менен кыскарып отуруп, азыркы абалына келгендигин, эгерде аймагыбыз кыскарып бара берсе келечекте Кыргыз мамлекети жок болуп кетүү коркунучу бар экендигин түшүндүрүү зарыл.

Биринчи бөлүмүндө Кыргызстандын азыркы географиялык ордун, физикалык географиялык абалы, рельефи, геологиялык түзүлүшү, кен- байлыктары, топурактары, климаты, ички суулары, геоэкологиялык абалы окутулат. Кыргызстандын жаратылыш шартына, өсүмдүктөрүнө, жаныбарларына, жеринин тарыхый доордон бери кыскарып барышына мүнөздөмө берилип, мамлекетибиздин бүтүндүүлүгүн тарыхый географиялык жактан талдоо жүргүзүлөт.

Экинчи бөлүмүндө Кыргызстандын экономикалык өзгөчөлүктөрү, калкы, өнөр жайы, айыл чарбасы, транспорту, тышкы экономикалык байланыштары окутулуп, табигый шарттары менен ресурстарын толук жана сарамжалдуу пайдалануу, өндүргүч күчтөрүн жана өндүрүшүн ырааттуу жайгаштыруу, табиятын коргоо, калыбына келтирүү жана кайра куруу жаатында илимий багыт берилет.

Үчүнчү бөлүмүндө Кыргыздардын жеринин кылымдар бою кыскарып, азыркы абалга келгендигин жана азыркы аймагын келечек муундар үчүн сактоонун жолдорун аныкталып, мекенди сүйүүгө, башка элдер менен интернационалдык, тилектештик сезимин активдештирүүгө, турмуштук позициясын калыптандырууга тарбиялоо идеялары каралат.

Башкача айтканда, “Кыргызстан географиясы” дисциплинасында кыргыздардын аймактары, тарыхый географиясы, географиялык- геоморфологиялык түзүлүшү, геоэкологиялык абалы, келечекте саясий экономикалык багытта өнүгүүсү окутулуп, жеринин бүтүндүүлүгүн сактап калуу идеясы берилип, студенттердин патриоттук сезими ойготулат.

1. Теңир-Тоого биринчи саякатын жасап, Ысык-Көлдүн чыгыш жана батыш жээктерине келген биринчи орус окумуштуусу / Русский ученый, исследовавший горы Тенир-Тоо, описавший восточные и западные берега Иссык-Куля

а) Т.Ф.Нифаньев / Г. Т.Ф.Нифаньев

б) А.Гумбольдт / А.Гумбольдт

в) Ч.Валиханов / В. Ч.Валиханов

*г) П.П.Семенов-Тянь-Шанский

2. Хан-Тенири тоо массивине чыккан биринчи орус окумуштуусу? / Первый русский ученый, совершивший восхождение на массив Хан-Тенгри?

а) П.П.Семенов-Тянь-Шанский

- б) И.Мушкетов
- в) Н.А.Северцев
- *г) Н.М.Пржевальский

3. Кыргызстандын жалпы аянты канча км² барабар? / Чему равна общая площадь Кыргызстана?

- а) 196 миң км² / 196 тыс. км²
- б) 292,5 миң км² / 292,5 тыс. км²
- *в) 199,9 миң км² / 199,9 тыс. км²
- г) 205 миң км² / 205 тыс. км²

4. Кыргызстандын чек арасынын узундугу канча км аралыкка созулуп жатат? / Сколько км составляет протяженность границ Кыргызстана?

- *а) 4508 км / 4508 км
- б) 4518 км / 4518 км
- в) 4567 км / 4518 км
- г) 4507 км / 4507 км

5. Кыргыз Республикасынын эң түндүк точкасынан эң түштүк точкасына чейинки аралык канча км? Каково расстояние от самой северной точки до самой южной точки Кыргызстана? а) 925 км

- *б) 454 км
- в) 457 км
- г) 927 км

6. Кыргыз Республикасынын эң чыгыш точкасынан эң батыш точкасына чейинки аралык канча км түзөт? Каково расстояние от самой восточной точки до самой западной точки Кыргызстана?

- а) 927 км
- б) 454км
- в) 457 км
- *г) 925 км

7. Кыргызстан кайсы географиялык түндүк кеңдиктердин аралыгынан орун алган? / Между какими географическими северными широтами расположен Кыргызстан?

- а) 69⁰15' жана 80⁰18 түндүк кеңдиктердин / 69⁰15' и 80⁰18' северной широты
- б) 43⁰16' жана 69⁰15' түндүк кеңдиктердин / 43⁰16' и 69⁰15' северной широты
- в) 41⁰16' жана 43⁰15' түндүк кеңдиктердин / 41⁰16' и 43⁰15' северной широты
- *г) 39⁰14' жана 43⁰16' түндүк кеңдиктердин / 39⁰14' и 43⁰16' северной широты

8. Кыргызстандын Өзбекстан менен чектешкен чек арасынын узундугу канчага барабар? / Какая протяженность границ Кыргызстана с Узбекистаном?

- а) 1113 км
- б) 972 км
- *в) 1374 км
- г) 1049 км

9. Кыргызстандын Кытай жана Казакстан менен чек араларына жакын орун алган тоо системасы? / Горная система, которая находится в непосредственной близости к границам Кыргызстана с Китаем и

Казахстаном

- а) Ашуу-Төр / Ашуу-Тор
- б) Боз-Кыр / Боз-Кыр
- в) Ленин чокусу / пик Ленина
- *г) Хан-Теңир / Хан Тенгри

10. Кыргызстандын эң бийик жана эң төмөнкү точкалары кайсылар. / Каковы самые высокие и самые низкие точки в Кыргызстане?

- а) Ленин чокусу 7134м жана Арка айылы 401м / Пик Ленина 7134м и село Арка 401м.
- *б) Жеңиш чокусу 7439м жана Кулунду айылы 401м. / Пик Победы 7439м и село Кулунду 401м.
- в) Пирамида чокусу 7438м жана Камышановка айылы 401м. / Пик Пирамидальный 7438 м и село Камышановка 401м.
- г) Манас чокусу 4482м жана Арка айылы 402м. / Пик Манаса и село Арка

11. Кыргызстандын аймагынын канча %тен ашыгы деңиз деңгээлинен 1000м ден бийиктикте жайгашкан? / Сколько процентов территории Кыргызстана находятся на высоте более 1000 метров над уровнем моря?

- а) 96%
- *б) 94,2%
- в) 92,8%
- г) 89,5%

12. Кыргызстан Атлантика жана Тынч океандарынан канча км алыстыкта жайгашкан? / На каком расстоянии Кыргызстан находится от Атлантической и Тихой океанов?

- *а) 6530-3830 км
- б) 3830-3380 км
- в) 5530-3830 км
- г) 3380-1670 км

13. Кыргызстандан Түндүк Муз жана Инд океандарына чейинки аралык канча километрди түзөт? / Сколько км составляет расстояние от Кыргызстана до Северный Ледовитого и Индийского океанов?

- *а) 3380-1670 км
- б) 3380-3380 км
- в) 6530-3830 км
- г) 3380-1600 км

14. Кыргызстандын кайсы мамлекет менен болгон чек арасы эң узун? / С каким государством у Кыргызстана самая длинная граница?

- *а) Өзбекстан / Узбекистан
- б) Казакстан / Казахстан

в) Тажикстан / Таджикистан

г) Кытай / Китай

15. Кыргызстан менен Тажикстандын чек ара сызыгы кайсы тоо кыркалары аркылуу өтөт? / Через какие горные хребты проходят линии границы Кыргызстана с Таджикистаном?

а) Кичи-Алай, Чоң-Алай, Түркстан / Кичи-Алай, Чон-Алай, Түркстан

б) Түркстан, Арткы-Алай, Кичи-Алай / Түркстан, Чон-Алай, Кичи-Алай

в) Арткы-Алай, Алай, Терек-Тоо / Чон-Алай, Алай, Терек-Тоо

*г) Түркстан, Алай, Арткы-Алай / Түркстан, Алай, Чон-Алай

16. Манас чокусунан кайсы мамлекеттердин чек ара сызыктары өтөт? / Линии границ каких стран проходят на вершине Манас?

а) Казакстан, Кыргызстан, Кытай / Казахстан, Кыргызстан, Китай

б) Өзбекстан, Кыргызстан, Тажикстан / Узбекистан, Кыргызстан, Таджикистан

*в) Казакстан, Өзбекстан, Кыргызстан / Казахстан, Узбекистан, Кыргызстан

г) Кытай, Тажикстан, Өзбекстан / Китай, Таджикистан, Узбекистан

17. Кыргызстандын эң четки батыш жана чыгыш точкалары канчанчы градустарда жайгашкан? / В каких градусах расположены самые предельные западные и восточные точки Кыргызстана?

а) $39^{\circ}11' - 43^{\circ}16'$ чыгыш узундуктарда / $39^{\circ}11' - 43^{\circ}16'$ восточной долготы

б) $69^{\circ}15' - 80^{\circ}18'$ түндүк кеңдиктерде / $69^{\circ}15' - 80^{\circ}18'$ северной широты

*в) $69^{\circ}15' - 80^{\circ}18'$ чыгыш узундуктарда / $69^{\circ}15' - 80^{\circ}18'$ восточной долготы

г) $39^{\circ}11' - 43^{\circ}16'$ түндүк кеңдиктерде / $39^{\circ}11' - 43^{\circ}16'$ северной широты

18. Кыргызстандын деңиз деңгээлинен орточо бийиктиги канча м ди түзөт? / Сколько метров составляет средняя высота над уровнем моря Кыргызстана?

а) 2760 м / 2760 м

б) 2758 м / 2758 м

*в) 2750 м / 2750 м

г) 2789 м / 2789 м

19. Кыргызстандын аймагындагы эң чоң физикалык-географиялык аймак кайсы? / Какая самая большая физико-географическая территория в Кыргызстане?

а) Алай өрөөнү / Алайская долина

б) Борбордук Теңир-Тоо / Центральный Тянь-Шань

в) Түштүк-Батыш Теңир-Тоо / Юго-Западный Тянь-Шань

*г) Ички Теңир-Тоо / Внутренний Тянь-Шань

20. Тескей Ала-Тоосунун эң бийик чокусун атагыла? / Назовите самую высокую вершину Тескей Ала-Тоо?

а) Чоктал / Чок-Тал

б) Жеңиш / Победы

в) Батыш Аламүдүн / Западный Аламедин

*г) Каракол / Каракол

21. Төмөнкү тоолордун кайсылары Түндүк Теңир-Тоого кирет? / Какие из нижеприведенных гор входят в состав Северного Тянь-Шаня?

а) Фергана, Байбиче, Афлатун / Фергана, Байбиче, Афлатун

б) Бабаш-Ата, Алай, Памир / Бабаш-Ата, Алай, Памир

*в) Күнгөй Ала-Тоосу, Иле Ала-Тоо, Кыргыз Ала-Тоосу жана Талас Ала-Тоосу/ Кунгей Ала-Тоо, Иле Ала-Тоо, Киргизский Ала-Тоо и Талас Ала-Тоо г) Ак-Төр, Курама, Чаткал тоосу / Ак-Тор, Курама, Чаткал тоо

22. Күнгөй жана Тескей Ала-Тоо менен Кыргыз Ала-Тоосунун ортосунда жайгашкан капчыгай? / Ущелье, расположенное между Кунгей, Тескей Ала-Тоо и Киргизским Ала-Тоо

а) Түп / Тюп

б) Каракол / Каракол

в) Кегети / Кегети

*г) Боом / Боом

23. Алай-Түркстан кырка тоосу кайсы аймакта орун алган? Где расположен Алай-Туркестанский горный хребет?

а) Фергана өрөөнүнүн түндүгүнөн / с севера Ферганской долины

*б) Фергана өрөөнүнүн түштүгүнөн / с юга Ферганской долины

в) Чоң-Алай тоосунун түштүгүнөн / с юга горы Чон-Алай

г) Чүй өрөөнүнүн түштүк жагында/ с юга Чуйской долины

24. Кыргызстандын эң бийик жери деңиз деңгээлинен канча метр бийиктикте жатат? / На какой высоте над уровнем моря расположена самая высокая точка Кыргызстана?

*а) 7439м

б) 8940м

в) 6009м

г) 2900м

25. Тянь-Шань тоо системасынын эң бийик чокусун атагыла? / Назовите самую высокую вершину горной системы Тянь-Шань?

а) Каракол/ Каракол

б) Чок-Тал/ Чок-Тал

*в) Жеңиш / Победы

г) Кан-Теңир / Хан-Тенгри

26. Ленин чокусу кайсы тоо кыркасында жайгашкан? / На каком горном хребте расположен пик Ленина? *а) Чон-Алай (Арткы Алай)/ Заалайский

б) Пскем / Пскемский

в) Какшаал-Тоо / Какшаал-Тоо

г) Фергана / Ферганский

27. Кыргызстанда рельефтин кайсы түрү басымдуулук кылат? Какой тип рельефа преобладает в Кыргызстане?

а) түздүк / равнины

*б) тоо / горы

в) ойдуң / впадины

г) адыр / холмы

28. Кыргызстанда темирдин ири запасы кайсы жерде орун алган? / Где в Кыргызстане наибольший запас железа?

а) Кабак / Кабак

б) Алмалык / Алмалык

в) Өзгөн / Узген

*г) Жетим тоодо / в Жетим-Тоо

29. Кыргызстандын аймагы кайсы климаттык алкакта орун алган? / В какой климатической зоне располагается территория Кыргызстана?

а) тропиктик алкак менен мелүүн алкактын чектеш жеринде / на границе тропической зоны и умеренной зоны

б) субтропиктик алкактын түштүк тилкесинде / в южной полосе субтропической зоны

в) мелүүн алкактын түндүк тилкесинде / в северной полосе умеренной зоны

*г) мелүүн алкактын түштүк тилкесинде / в южной полосе умеренной зоны

30. Ички Теңир-Тоодо кайсы көл жайгашкан? Как называется озеро во Внутреннем Тянь-Шане?

а) Ысык-Көл / Иссык-Куль

*б) Чатыр-Көл / Чатыр-Куль

в) Сары-Челек / Сары-Челек

г) Кара-Суу / Кара-Суу

31. Радиоактивдүү заттар кайсы аймактарда сакталган? / Территории, где сохранились радиоактивные вещества.

а) Кочкор-Ата / Кочкор-Ата

б) Алай / Алай

в) Нарын / Нарын

*г) Майлы-Сай / Майлы-Сай

32. Кыргызстанда төмөнкү ландшафттардын кайсынысы кездешпейт? Какие из нижеприведенных ландшафтов не встречаются в Кыргызстане?

а) Гляциалдык нивалдык / Гляциально-нивальный

*б) Тропикалык / Тропический

в) Шалбаа / Луговой

г) Жарым чөл / Полупустынный

33. Нарын өрөөнү аркылуу аккан дарыя? / Река, протекающая через Нарынскую долину.

*а) Нарын / Нарын

б) Ак-Буура / Ак-Буура

в) Сары-Жаз / Сары-Жаз

г) Кызыл-Суу / Кызыл-Суу

34. Кыргызстандын Кытай менен болгон чек арасы кайсы тоо кыркасы аркылуу өтөт? / Через какой горный хребет проходит граница Кыргызстана с Китаем?

а) Күңгөй Ала-Тоо / Кюнгей Ала-Тоо

- б) Фергана / Фергана
- *в) Какшаал-Тоо / Какшаал-Тоо
- г) Чоң-Алай / Чон-Алай

35. Кыргызстанда кайсы тоо кыркасы эң чоң аралыкты ээлейт? Какой горный хребет в Кыргызстане занимает самое большое расстояние?

- а) Фергана / Фергана
- б) Түркстан / Туркестан
- *в) Какшаал-Тоо / Какшаал-Тоо
- г) Кыргыз Ала-Тоосу / Киргизский Ала-Тоо

36. Кыргызстандагы эң көп жаан-чачын түшкөн аймак? / Территория Кыргызстана с наибольшим количеством осадков?

- *а) Фергана кырка тоосу / Ферганский горный хребет
- б) Алай тоолору / Алайские горы
- в) Кыргыз Ала-Тоосу / Кыргыз Ала-Тоо
- г) Кичи-Алай тоолору / горы Малого-Алая / Mountains of Small Alai

37. Эң төмөнкү -54°C температураны көрсөткөн ички Теңир-Тоодогу өрөөн? Долина, показывающая самую низкую температуру -54° во внутреннем Тянь-Шане?

- *а) Ак-Сай / Ак-Сай
- б) Суусамыр / Суусамыр
- в) Кетмен-Төбө / Кетмен-Тюбе
- г) Тогуз-Торо / Тогуз-Торо

38. Кыргызстандагы эң суук область? / Самая холодная область в Кыргызстане?

- а) Баткен / Баткенская
- б) Талас / Таласская
- *в) Нарын / Нарынская
- г) Чүй / Чуйская

39. Республиканын чегиндеги узундугу 535 км, алабынын аянты 58370 км² болгон дарыя? / Река, находящаяся на границе республики с длиной 535км, и с площадью бассейна 58370 км². а) Аму-Дарыя / Аму-Дарыя

- б) Түп / Тюп
- в) Сыр-Дарыя / Сыр-Дарыя
- *г) Нарын / Нарын

40. Кыргызстандын аймагында узундугу 10 кмден ашкан, жалпы узундугу 35 миң км келген дарыялардын саны канча? / Какова численность рек на территории Кыргызстана с протяженностью 10 км, с общей протяженностью 35 тысяч км?

- а) 2034
- *б) 2044
- в) 3134
- г) 4563

41. Сары-Жаз өрөөнү аркылуу Кытайга аккан дарыя кайсы? / Как называется река, которая протекает через долину Сары-Жаз в Китай?

- а) Ак-Буура / Ак-Буура
- б) Нарын / Нарын
- *в) Сары-Жаз / Сары Жаз
- г) Кызыл-Суу / Кызыл-Суу

42. Төмөнкүлөрдүн ичинен кайсылары суу сактагыч болуп саналат? / Что из нижеперечисленных является водохранилищем?

- а) Сары-Челек, Кара-Суу / Сары-Челек, Кара-Суу
- *б) Орто-Токой, Киров, Төрт-Күл / Орто-Токой, Киров, Торт-Куль
- в) Чүй, Киров, Аспара / Чу, Киров, Аспара
- г) Орто-Токой, Кара-Дарыя / Орто-Токой, Кара-Дарыя

43. Орто-Токой суу сактагычы Кыргызстандын кайсы областтарынын чек арасында жайгашкан? / На границе каких областей Кыргызстана расположено Орто-Токойское водохранилище?

- а) Жалал-Абад жана Нарын / Жалал-Абадская и Нарынская
- *б) Нарын жана Ысык-Көл / Нарынская и Иссык-Кульская
- в) Чүй жана Нарын / Чуйская и Нарынская
- г) Ош жана Ысык-Көл / Ошская и Иссык-Кульская

44. Кыргызстандын чыгышындагы Эңилчек мөңгүлөрүнөн орун алган көл? / Озеро, расположенное в области ледников Эңилчек?

- *а) Мерцбахер көлү / озеро Мерцбахера
- б) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- в) Чатыр-Көл / Чатыр-Куль
- г) Сары-Челек / Сары-Челек

45. Сырдарыянын системасына тиешелүү дарыяны атагыла? / Назовите реку входящую в систему реки Сырдарья?

- а) Вахш / Вахш
- *б) Нарын / Нарын
- в) Кызыл-Суу / Кызыл-Суу
- г) Сары-Жаз / Сары-Джаз

46. Бул көлдөрдүн ичинен эң ирсин атагыла? / Назовите самое большое озеро из нижеперечисленных? а) Чатыр-Көл / Чатыр-Куль

- б) Соң-Көл / Сон-Куль
- в) Мерцбахер / Мерцбахер
- *г) Ысык-Көл / Иссык-Куль

47. Нарын дарыясы кайсы чоң дарыянын түзүүчүсү? / Составляющей какой большой реки является река Нарын?

- *а) Сырдарыя / Сыр-Дарья
- б) Чүй / Чу
- в) Иле / Или
- г) Амударыя / Аму-Дарья

48. Сары-Челек көлү кандай жол менен пайда болгон? / Каким образом появилось озеро Сары-Челек?

- *а) бөгөлмө / запрудный
- б) калдык / остаточный
- в) карсттык / карстовый
- г) тектоникалык / тектонический

49. Кыш мезгилинде Ыссык-Көлдүн суусунун температурасы канча °С болот? / Какова температура воды Иссык-Куля в °С в зимнее время?

- *а) +4С⁰
- б) +20С⁰
- в) -2С⁰
- г) 0С⁰

50. Кыргызстандын кайсы дарыясынын алабында ири мөңгүлөр жайгашкан? / В бассейне какой реки расположены самые большие ледники в Кыргызстане?

- а) Нарын / Нарын
- *б) Сары-Жаз / Сары-Джаз
- в) Талас / Талас
- г) Ак-Сай / Ак-Сай

51. Кыргызстанда 3520м. бийиктикте жайгашкан жана бетинин аянты 170км², тереңдиги 19м болгон көлдү белгилегиле? / Назовите озеро в Кыргызстане, расположенное на высоте 3520 м, площадь зеркала 170 кв.км, глубиной 19м?

- а) Сары-Челек / Сары-Челек
- *б) Чатыр-Көл / Чатыр-Куль
- в) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- г) Соң-Көл / Сон-Куль

52. Найман суу сактагычы кайсы областта орун алган? / В какой области расположено Найманское водохранилище?

- *а) Ош/ Ошская
- б) Талас/ Таласская
- в) Нарын/ Нарынская
- г) Чүй/ Чуйская

53. Кыргызстандын кайсы областында Макмал алтын кени орун алган? / В какой области Кыргызстана расположен Макмальский золотой рудник?

- *а) Жалал-Абадда / в Джалал-Абаде
- б) Таласта / в Таласе
- в) Ошто / в Оше
- г) Нарында / в Нарыне

54. Экологиялык жактан эң кооптуу болуп кайсыл калдыктар саналат? / Какие отходы считаются самыми опасными с экологической точки зрения?

- а) Көмүр / Уголь
- *б) Уран / Уран
- в) Алтын / Золото
- г) Туз / Соль

55. Кыргызстанда кайсы дарак эндемик болуп эсептелет? / Какое дерево считается эндемиком Кыргызстана?

- а) Арча / Можжевельник
- б) Тяньшань карагайы / Ель Тяньшанская
- *в) Семеновдун пихтасы / Пихта Семенова
- г) Кызыл карагай / Лиственница

56. Кыргызстанда токой аянтынын үлүшү канча? / Какую часть Кыргызстана занимают леса?

- а) 40%
- б) 3,8%
- в) 15%
- *г) 3%-3,5%

57. Кыргызстанда кайсы өсүмдүк эфемерлер тобуна кирет? / Какое растение в Кыргызстане входит в группу эфемеров?

- *а) кызгалдак / мак
- б) доңуз сырт / кобрезия
- в) беде / клевер /
- г) шыбак / полынь

58. Кыргызстандын аймагы канча физикалык-географиялык райондоштурууга бөлүнөт? На сколько физико-географических районов делится территория Кыргызстана?

- *а) 7
- б) 3
- в) 6
- г) 2

59. Чүй өрөөнүнөн Суусамыр өрөөнүнө кайсы ашуу аркылуу автомобиль жолу өтөт? Через какой перевал проходит автомобильная дорога с Чуйской долины в Суусамыр?

- *а) Төө-Ашуу / Тёо-Ашуу
- б) Ала-Бел / Ала-Бель
- в) Өтмөк / Отмёк
- г) Талдык / Талдык

60. Кыргыз Ала-Тоосунун эң бийик чокусун атагыла. / Назовите самую высокую вершину Кыргызского Ала-Тоо?

- а) Путин / Путин
- *б) Аламүдүн / Аламедин
- в) Ленин / Ленин
- г) Чок-Тал / Чок-Тал

61. Ысык-Көл ойдуңунун түндүк жагынан кайсы тоо кыркасы курчап турат? / Какой горный хребет окружает Иссык-Кульскую котловину с севера?

*а) Күнгөй Ала-Тоо / Кунгей Ала-Тоо

б) Талас Ала-Тоосу / Таласский

в) Кыргыз Ала-Тоосу / Киргизский

г) Какшаал Тоо / Какшаал

62. Чүй дарыясынын алабындагы суу сактагыч кайсы? / Какое водохранилище построено в бассейне реки Чу? *а) Орто-Токой / Орто-Токойское

б) Төрт-Көл / Торт-Кульское

в) Киров / Кировское

г) Нурек / Нурекское

63. Ысык-Көлгө канча дарыялар жана агын суулар куят? / Сколько рек вливается в Иссык-Куль?

а) 42

б) 74

в) 56

*г) 80

64. Кыргыз Ала-Тоосу менен Талас Ала-Тоо кыркасынын ортосунда кайсы өрөөн жайгашкан? / Какая долина расположена между хребтами Кыргызский Ала-Тоо и Таласский Ала-Тоо?

а) Фергана / Ферганская

*б) Талас / Таласская

в) Чүй / Чуйская

г) Суусамыр / Суусамырская

65. Орто Азия бермети деп аталган өрөөн кайсы? / Какая долина называется жемчужиной Средней Азии?

*а) Фергана / Ферганская

б) Чүй / Чуйская

в) Талас / Таласская

г) Жумгал / Жумгальская

66. Кара-Шоро минералдык булагы кайсы тоо кыркасында орун алган? / На каком хребте находится минеральный источник Кара-Шоро?

*а) Фергана тоо кыркасында / Ферганский

б) Талас Ала-Тоосунда / Таласский хребет

в) Суусамыр кырка тоосунда / Суусамырский хребет

г) Кыргыз Ала-Тоосунда / Киргизский хребет

67. Кыргызстан түндүгүнөн кайсы мамлекет менен чектешет? / С каким государством граничит Кыргызстан на севере?

а) Кытай / Китай

*б) Казакстан / Казахстан

в) Тажикстан / Таджикистан

г) Өзбекстан / Узбекистан

68. Ала-Арча улуттук паркы кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен национальный парк Ала-Арча?

а) Нарын / Нарынская

б) Талас / Таласская

*в) Чүй / Чуйская

г) Ош / Ошская

69. Чу дарыясы кайсы область аркылуу Казакстандын территориясына өтүп кетет? / Через какую область протекает река Чу на территорию Казахстана? а) Ош / Ошская

б) Талас / Таласская

в) Нарын / Нарынская

*г) Чүй / Чуйская

70. Кулун көлү кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположено озеро Кулун?

*а) Ош / Ошская

б) Талас / Таласская

в) Нарын / Нарынская

г) Чүй / Чуйская

71. Арткы Алай тоолору кайсы мамлекет менен чектешет? / С каким государством граничит Заалайский хребет?

а) Өзбекстан / Узбекистан

*б) Тажикстан / Таджикистан

в) Кытай / Китай

г) Казакстан / Казахстан

72. Кайсы корукта ит багууга мүмкүн эмес? / В каком заповеднике нельзя разводить собак?

*а) Сары-Челек / Сары-Челекский

б) Беш-Таш / Беш-Ташский

в) Беш-Арал / Беш-Аральский

г) Сарычат-Ээрташ / Сарычат-Ээрташский

73. Кыргыз-Ата жаратылыш паркы кайсы райондо жайгашкан? / В каком районе расположен природный парк Кыргыз-Ата?

а) Араван / Араванском

*б) Ноокат / Ноокатском

в) Кара-Суу / Кара-Сууйский

г) Чоң-Алай / Чон-Алайский

74. Папан суу сактагычы кайсы дарыянын алабында курулган? / В долине какой реки построено Папанское водохранилище? а) Сары-Жаз / Сары-Джаз

*б) Ак-Буура / Ак-Буура

в) Нарын / Нарын

г) Чүй / Чу

75. Төрт-Көл суу сактагычы кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположено Торт-Кульское водохранилище? а) Ош / Ош

*б) Баткен / Баткен

в) Нарын / Нарын

г) Талас / Талас

76. Кыргызстанда эң биринчи курулган суу сактагыч кайсы? / Какое самое первое водохранилище в Кыргызстане?

а) Киров / Кировское

*б) Орто-Токой / Орто-Токойское

в) Токтогул / Токтогульское

г) Папан / Папанское

77. Жетим тоо кыркасы кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен хребет Жетим-Тоо?

*а) Нарын / Нарынская

б) Ош / Ошская

в) Ысык-Көл / Иссык-Кульская

г) Чүй / Чуйская

78. Кемпир-Абад суу сактагычы азыр кандайча аталат? / Как сейчас называется водохранилище Кемпир-Абад?

а) Керкидон / Керкидонское

*б) Анжиян / Андижанское

в) Найман / Найманское

г) Киров / Кировское

79. Урбанизация деген эмне? / Что такое урбанизация?

а) Калктын санынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение населения

*б) Шаар калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение городского населения

в) Айыл калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение сельского населения

г) Калктын санынын кескин түрдө азайып кетиши / Резкое уменьшение населения

80. Кыргызстандын кайсы шаарында эң ири ТЭЦ (ЖЭБ) орун алган? / В каком городе Кыргызстана расположена самая большая ТЭЦ?

а) Балыкчы

б) Каракол

*в) Бишкек

г) Талас

81. Демографиялык кризис деген эмне? / Что такое демографический кризис?

*а) Калктын санынын кескин түрдө азайып кетиши / Резкое уменьшение количества населения

б) Калктын санынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение количества населения

в) Айыл калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение количество сельского населения

г) Шаар калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / Резкое увеличение количество городского населения

82. Кыргызстанда күмүш кенине бай жер кайсы? / В каком месте Кыргызстана много месторождений серебра?

- а) Кум-Төр / Кумтор
- б) Жерүй / Жеруй
- в) Макмал / Макмал
- *г) Күмүштаг / Кумуштаг

83. Кыргызстандын кайсы областында эң көп ГЭС жайгашкан? / В какой области Кыргызстана расположено больше всего ГЭС?

- а) Талас / Таласская
- *б) Жалал-Абад / Жалал-Абадская
- в) Ош / Ошская
- г) Чүй / Чуйская

84. Кыргызстандын кайсы жеринде кант кызылчасы өстүрүлөт? / В какой области Кыргызстана выращивается сахарная свекла?

- а) Ош областы / Ошская область
- б) Талас өрөөнү / Таласская долина
- *в) Чүй өрөөнү / Чуйская долина
- г) Ысык-Көл областы / Иссык-Кульская область

85. Эмгекке жарамдуу эмес калктын катмарына кимдер кирет? / Кто входит в категорию нетрудоспособного населения?

- а) мектеп окуучулары / школьники
- *б) 16 жаштан 65 жашка чейинки адамдар / население от 16 до 65 лет
- в) пенсионерлер жана жаш балдар / пенсионеры и дети
- г) пенсионерлер / пенсионеры

86. Рекреациялык ресурс дегенди кандай түшүнөсүң? / Как вы понимаете рекреационный ресурс?

- а) кен байлыктар / полезные ископаемые
- б) дарыканалар / больницы
- в) өнөр жай / промышленность
- *г) эс алуучу зоналар / зоны отдыха

87. Кыргызстанда төмөнкүлөрдүн кайсынысы кездешпейт? / Из нижеперечисленного что не встречается в Кыргызстане? *

- а) деңиз / море
- б) тоо / горы
- в) көл / озеро
- г) таза суу / чистая вода

88. Тогуз-Торо району кайсы областка таандык? / В какой области расположен Тогуз-Тороусский район?

- а) Талас / Таласской
- б) Нарын / Нарынской
- *в) Жалал-Абад / Джалал-Абадской
- г) Ош / Ошской

89. Манас району кайсы областка таандык? / К какой области относится Манасский район?/

- а) Нарын / Нарынской
- *б) Талас / Таласской
- в) Жалал-Абад / Джалал-Абадской
- г) Ош / Ошской

90. Кыргызстандын өсүмдүктөрүнүн таралышында кандай закон ченемдүүлүк даана байкалат? / Какой закон соразмерности распространения растений Кыргызстана явно наблюдается?

- а) Азоналдуулук / Азональность
- б) Кеңдик зоналдуулук / Широтная зональность
- в) Алган орду / Расположение
- *г) Бийиктик алкактуулук / Высотная поясность

91. Төмөнкү улуттук парктардын кайсынысы Талас облусунда жайгашкан? / Какой их нижеперечисленных национальных парков расположен в Таласской области? а) Падыша-Ата / Падыша-Атинский

- *б) Беш-Таш / Беш-Ташский
- в) Кара-Шоро / Кара-Шоро
- г) Кыргыз-Ата / Кыргыз-Атинский

92. Кыргызстандагы эң бийик шаркыратманы атагыла? / Назовите самый высокий водопад Кыргызстана?

- а) Ысык-Ата / Иссык-Атинский
- б) Барскоон / Барскоонский
- в) Абшыр-Сай / Абшир-Сайский
- *г) Арстанбап / Арстанбапский

93. Кыргызстандын кайсы коругунда Мензбир суурлары коргоого алынган? / В каком заповеднике Кыргызстана взят под охрану сурок Мензбира?

- а) Падыша-Ата / Падыша-Атинский
- б) Ысык-Көл / Иссык-Кульский
- *в) Беш-Арал / Беш-Аралский
- г) Сарычат-Ээрташ / Сарычат-Ээрташский

94. Борбордук Теңир-Тоодо эң узун мөңгү? / Самый длинный ледник в Центральном Тянь-Шане?

- а) Ашуу-Төр / Ашуу-Тор
- б) Кайыңды / Кайыңды
- в) Лысый / Лысый
- *г) Эңилчек / Эңилчек

95. Төмөнкү аталган өрөөндөрдүн кайсынысы Ички Теңир-Тоого тиешелүү? / Какие из нижеперечисленных долин относятся к Внутреннему Тянь-Шаню?

- а) Талас өрөөнү / Таласская долина
- б) Чүй өрөөнү / Чуйская долина
- *в) Жумгал өрөөнү / Жумгальская долина
- г) Алай өрөөнү / Алайская долина

96. Мунай жана газ кендери жайгашкан аймактарды атагыла? / Где расположены месторождения нефти и газа?

- *а) Лейлек, Кочкор-Ата, Майлы-Суу / Лейлек, Кочкор-Ата, Майлы-Суу
- б) Сүлүктү, Жыргалан, Кочкор / Сулюкта, Жыргалан, Кочкор
- в) Чүй, Кемин, Ыссык-Көл / Чуй, Кемин, Иссык-Куль
- г) Жыргалан, Талас, Чоң-Алай / Жыргалан, Талас, Чон-Алай

97. Кайсы областта кыргыздардын саны эң жогорку пайызды түзөт? / В какой области кыргызы составляют самый большой процент? а)

Талас / Таласская

б) Ысык-Көл / Иссык-Кульская

*в) Нарын / Нарынская

г) Ош/ Ошская

98. Кыргызстанда казылып алынган эң баалуу курулуш материалды атагыла? / Назовите самый ценный строительный материал, добываемый в Кыргызстане?

а) сланец / сланец

*б) мрамор / мрамор

в) акиташ / известь

г) жыгач / древесина

99. Казылган көмүрдүн көпчүлүгү кандай максатта колдонулат? / В каких целях используется в большинстве случаев добываемый уголь?

а) энергетик үчүн / для энергии

*б) турмуш-тиричилик үчүн отун катары / для бытовых

в) өнөр-жай котелдери үчүн / для промышленных котлов

г) кирпич-цемент чыгарууда / для производства кирпичей и цемента

100. Кыргызстандын эң ири ГЭСи кайсы? / Самая крупная ГЭС в Кыргызстане?

а) Уч-Коргон / Уч-Курган

б) Курп-Сай / Курп-Сай

в) Таш-Көмүр / Таш-Кумыр

*г) Токтогул / Токтогул

101. «Кумтөр» алтын кенинин запасы боюнча дүйнөдө канчанчы орунда турат? / На каком месте в мире находится рудник Кумтор по запасам золота?

*а) 7

б) 4

в) 3

г) 1

102. Кыргызстандын келечектеги приоритеттүү тармактары кайсылар? / Какие самые приоритетные отрасли в будущем в Кыргызстане?

а) электроэнергетика, автомобиль куруу / электроэнергетика, автомобилестроение

б) прибор жасоо, токой өнөр-жайы, энергетика / приборостроение, лесная промышленность, энергетика

*в) айыл-чарбасы, түстүү металлургия, туризм / сельское хозяйство, цветная металлургия, туризм

г) оор өнөр жайы, тамак аш өнөр жайы, химия өнөр жайы / тяжелая промышленность, пищевая промышленность, химическая промышленность

103. Кыргызстандын экспортунда кайсы продукция басымдуулук кылат? / Какая продукция в экспорте доминирует в Кыргызстане?

- *а) айыл-чарба / сельское хозяйство
- б) машина куруу / машиностроение
- в) металлургия / металлургия
- г) тейлөө тармагы / сфера обслуживания

104. Кыргызстан эмне үчүн Орто Азиянын «кочегары» деп аталат? / Почему Кыргызстан называется «кочегаркой» Средней Азии?

- а) жылуулек электр станциялары көп / много тепло электростанций
- б) көмүр иштеткен заводу көп / большинство заводов используют уголь
- в) квалификациялуу кадрлар көп / много квалифицированных кадров
- *г) көмүрдүн запасы көп / много запасов угля

105. Кыргызстанда темирдин эң чоң запасы кайсы жерде орун алган? / Где в Кыргызстане наибольший запас железа? *а)

Жетим тоо / Жетим тоо

- б) Алмалык / Алмалык
- в) Өзгөн / Узген
- г) Кабак / Кабак

106. Кыргызстандагы аймагы боюнча эң чоң область? / Самая большая область по территории в Кыргызстане? а) Ысык-Көл / Иссык-Куль

- *б) Нарын / Нарын
- в) Жалал-Абад / Джалал-Абад
- г) Ош / Ош

107. Кумтөр алтын кени кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен золотой рудник Кумтор?

- а) Чүй / Чуй
- б) Нарын / Нарын
- *в) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- г) Талас / Талас

108. Калктын миграциясынын канча түрү бар? / На сколько видов делится миграция населения?

- *а) 2
- б) 20
- в) 10
- г) 5

109. Бишкек шаарында канча район бар? / Сколько районов в городе Бишкек?

- а) 3
- б) 5
- *в) 4
- г) 6

110. Электро лампа заводу Кыргызстандын кайсы шаарында жайгашкан? / В каком городе Кыргызстана расположен электроламповый завод?

а) Ош / Ош

*б) Майлы-Сай / Майлы-Сай

в) Токмок / Токмок

г) Кара-Балта / Кара-Балта

111. Жерүй алтын кени кайсы областта жайгашкан? / В какой области расположен золотой рудник Жеруй?

а) Ош / Ош

б) Жалал-Абад / Жалал-Абад

в) Нарын / Нарын

*г) Талас / Талас

112. Кыргыз Республикасы канча область жана канча районго бөлүнөт? / На сколько областей и районов делится Кыргызская Республика?

а) 7 область 41 район / 7 областей 41 районов

*б) 7 область 40 район / 7 областей 40 районов

в) 7 область 38 район / 7 областей 38 районов

г) 7 область 37 район / 7 областей 37 районов

113. Кыргыз Республикасынын калкынын саны / Население

Кыргызской Республики составляет

а) 5,8 млн / 5,8 млн

б) 5 млн / 5 млн

в) 6,3 млн / 6,3 млн

*г) 7 млн / 7 млн

114. Кыргызстанда өндүрүлгөн продукциянын басымдуу бөлүгү кайсы тармакка тиешелүү? / К какой отрасли относится большая часть произведенной в Кыргызстане продукция?

а) энергетика / энергетика

б) машина куруу / машиностроение

*в) дыйканчылык / земледелие

г) кен казуу / добыча полезных ископаемых

115. Кыргызстандын калкынын табигый өсүшү кайсы жерлерде жогору? / В каких местах большой естественный прирост населения Кыргызстана?

*а) айыл-кыштактарда / в селах

б) шаарда / в городе

в) айыл жана шаарларда / в селах и городах

г) шаарчаларда / в поселках городского типа

116. Кыргызстандагы сууктун уюлу деп аталган өрөөн кайсы? / Какая долина называется “полюсом холода” в Кыргызстане?

а) Арпа өрөөнү / долина Арпа

- б) Суусамыр өрөөнү / долина Суусамыр
*в) Аксай өрөөнү / долина Аксай
г) Кетмен-Төбө өрөөнү / долина Кетмен-Тюбе

117. Кыргыз Республикасында өлүмдүн эң негизги себеби эмнеде? / Главная причина смертности в Кыргызской Республике?

- а) туберкулез / туберкулез
б) эпидемия / эпидемия
в) мите-курт / паразиты
*г) кан айлануу системасынын бузулушу / нарушение системы кровообращения

118. Республикада отун-энергетика комплексинин кайсы түрү экономикалык мааниге ээ? / Какой вид топливно-энергетического комплекса республики имеет большое экономическое значение? а) нефть / нефть

- *б) көмүр / уголь
в) газ / газ
г) чым көң / торф

119. Кыргызстандагы жаан-чачын эң аз жааган жер кайсы? / Где выпадает самое меньшее количество осадков в Кыргызстане? а) Кара-Балта / Кара-Балта

- б) Көк-Жаңгак / Кок-Жангак
*в) Балыкчы / Балыкчи
г) Актерек-Гавай / Актерек-Гавай

120. Кыргызстандагы эң узун ички автомобиль жолу кайсы? / Самая длинная автомобильная дорога в Кыргызстане? *а) Ош-Бишкек / Ош-Бишкек

- б) Ош-Хорог / Ош-Хорог
в) Ош-Баткен / Ош-Баткен
г) Бишкек-Алма-Ата / Бишкек-Алма-Ата

121. Кант цемент-шифер заводу кайсы областта жайгашкан? В какой области расположен Кантский цементно-шиферный завод? а) Ош / Ошской

- б) Жалал-Абад / Жалал-Абадской
в) Баткен / Баткенской
*г) Чүй / Чуйской

122. Республикадагы транспорттун эң негизги тармагы кайсы? / Какая основная отрасль транспорта в Республике?

- а) аба / воздушный
*б) автомобиль / автомобильный
в) темир жол / железнодорожный
г) куур түтүгү / трубопроводный

123. Бишкектеги жана Оштогу ЖЭБ кайсы отундун түрүн көп талап кылат? Какой вид топлива требуется в большом количестве для ТЭЦ в Бишкеке и Оше?

- а) газ / газ

- б) мунай / нефть
- *в) көмүр / уголь
- г) уран / уран

124. Кыргызстандагы кайсы кен-байлык «дүйнөлүк эталон» деп аталган? / Какое полезное ископаемое называлось «мировым эталоном» в Кыргызстане?

- а) сымап / ртуть
- *б) сурьма / сурьма
- в) көмүр / уголь
- г) алтын / золото

125. Ала-Арча улуттук паркы кайсы тоо кыркасында жайгашкан? / На каком хребте находится национальный парк Ала-Арча?

- а) Нарын тоодо / в Нарын тоо
- *б) Күңгөй Ала-Тоодо / в Кунгой Ала-Тоо
- в) Борколдой тоодо / в Борколдой тоо
- г) Кыргыз Ала-Тоосунда / в Кыргызском Ала-Тоо

126. Азыркы кайсы дарыя Сейхун, Кан деп аталып калган? Как сейчас называется река ранее называемая Сейхун, Кан? *а) Сыр-Дарыя / Сыр-Дарыя

- б) Амур дарыясы / река Амур
- в) Нарын дарыясы / река Нарын
- г) Тоошкон (Кончедарыя) / Тоошкон (Кончендарыя)

127. Кытай империясы менен кыргыз империясынын ортосундагы “Улуу кытай сепили” кайсы императордун тушунда курула баштаган? / Во время правления какого императора началось строительство «Великой китайской стены» между китайский и кыргызской империями?

- а) Манастын / Манаса
- б) Өгүз кагандын доорунда Чю Синин доорунда / в эпоху Огуз кагана во время Чю Синина
- в) Маоцзедундун доорунда / во время Маоцзедуна
- *г) Угузхандын доорунда Ши Хуандын тушунда / в эпоху Угузхана во время Ши Хуана

128. Угузхан доорундагы империя кайсы аймактарды камтыган? / Какие территории включала империя Угузхана?

- а) Американын / Америка
- б) Азыркы Индияны / Современная Индия
- в) Африканын / Африка
- *г) Чоң жана Кичи Күңгөй (Чоң Хинган жана Кичи Хинган) тоолору (чыгышта) Франк жери (Франция батышта), Ай-Тоо (Кунь-Лунь түштүктө), Муздак деңиз (түндүктө) / Большой и Малый Хинган (на востоке), Франция на западе, Ай-Тоо (Кунь-Лунь на юге), Холодное море (на севере)

129. Кыргызстандын кайсы областында анклавдар жайгашкан? В какой области Кыргызстана расположены анклавы? а) Нарында / в Нарыне

- б) Жалал-Абадда / в Джалал-Абаде

- *в) Баткенде / в Баткене
- г) Ыссык-Көлдө / на Иссык-Куле

130. Үзөңгү-Кууш кайсы өлкөгө өткөрүлүп берилген? / Какой стране был передан Узонгу-Кууш?

- а) Казакстанга / к Казахстану
- *б) Кытайга / к Китаю
- в) Өзбекстанга / к Узбекистану
- г) Тажикстанга / к Таджикистану

131. Каркыра өрөөнүнүн бөлүгү кайсы өлкөгө өткөрүлүп берилген? / Какой стране была передана часть долины Каркыра?

- *а) Казакстанга / к Казахстану
- б) Кытайга / к Китаю
- в) Өзбекстанга / к Узбекистану
- г) Тажикстанга / к Таджикистану

132. Кыргызстандагы кайсы жер эксклав болуп саналат? Какое место считается эксклавом в Кыргызстане?

- а) Сох
- б) Ворух
- *в) Барак
- г) Керкидон

133. Талас шаары алгач кандайча аталган? / Какое первоначальное название было у города Талас? а) Тянь-Шань / Тянь-Шань

- б) Сары Өзөн / Сары Озон
- в) Камышановка / Камышановка
- *г) Дмитриевка / Дмитриевка

134. Нарын областы алгач кандайча аталган? / Какое первоначальное название было у Нарынской области

- *а) Тянь-Шань / Тянь-Шань
- б) Дмитриевка / Дмитриевка
- в) Камышановка / Камышановка
- г) Сары Өзөн / Сары Озон

135. “Жер Урунту Желпиниш” деп кайсы жер аталган? / Место, которое называется «Земное столкновение»?

- а) Тибет / Тибет
- б) Азия / Азия
- *в) Индостан/ Индия
- г) Европа / Европа

136. Байыркы кыргыздарын географиялык түшүнүктөрү боюнча Манас эпосунун кайсы темасында так чагылдырылат? / В каких темах эпоса Манас точно отражены географические понятия древних кыргызов?

- а) Алтайга көчкөндө / перекочевка в Алтай
- *б) Көкөтойдун ашында /поминки Кокетея
- в) Чоң Казатта / Великий поход

г) Алтайдан Ала-Тоого көчкөндө / кочевка из Алтая в Ала-Тоо

137. Кыргыздар кайсы дарыяны чыгышка карап аккандыктан “терс аккан суу” деп аташкан? / Кыргызский народ какую из рек назвали «водой, текущей в противоположном направлении» из-за того, что она текла на восток.

а) Эдил дарыясын / река Эдил

б) Обь дарыясын / река Обь

*в) Амур дарыясын / река Амур

г) Лена дарыясын / река Лена

138. Манас эпосунда “алты айчылык жол” деген аталыш кайсы жерге таандык болгон? / К какой местности принадлежит название «шестимесячная дорога» в эпосе Манас?

а) Сибирге / к Сибири

б) Аляскага / к Аляске

*в) Алтайга / к Алтаю

г) Кытайга / к Китаю

139. Кыргыз империясынын негизги өзөгү болуп кайсы аймак саналат? / Какие места считаются основной ядром Кыргызской империи?

а) Тибет/ Тибет

б) Дашт-Кыпчак талаасы / степь Дашт-Кыпчак

в) Памир / Памир

*г) Азирети-Тоо жана Теңир-Тоо/ Азирети-Тоо и Теңир-Тоо

140. Кайсы өлкөдө кыргыз тилине жакын диалекте сүйлөшкөн Тобэ (Төбөй кыргыздары) деген этникалык группа жашашат? В какой стране проживает этническая группа Тобэ (Тобэйские кыргызы) диалект которой близок к кыргызскому диалекту?

а) Кытайда / в Китае

*б) Японияда / в Японии

в) Монголияда / в Монголии

г) Түштүк Алтайда / в Южном Алтае

141. Тибеттеги Алай-Куу кыргыздары кайсы тоодо жашашат? / В каких горах живут алайкууские кыргызы в Тибете?

*а) Сино-Тибет тоолорундагы Кам аймагында/ на территории Кам в Сино-Тибетских горах б) Каспан-Тоодо / в Каспан-Тоо

в) Монголияда / в Монголии

г) Какшаал-Тоодо / в Какшаал-Тоо

142. Гималай тоосу байыркы доордо кандайча аталган? / Как раньше назывались Гималайские горы?

а) Тибет / Тибет

*б) Кем Алай, Ималай / Кем Алай, Ималай

в) Чоң Кавказ (Кавказ) / Большой Кавка (Кавказ)

г) Алай / Алай

143. Кыргызстандагы Сары-Жаз тоосу байыркы доордо кандайча аталган? / Как называлась гора Сары-Жаз в Кыргызстане в древние века?

- а) Кан-Тоо / Кан-Тоо
- б) Муз-Дабан / Муз-Дабан
- *в) Муздактын тоосу / гора Муздак
- г) Капка-Тоо / Капка-Тоо

144. Кыргызстандагы Хан-Теңир тоосу байыркы доордо кандайча аталган? / Как называлась гора Хан-Тенгри в Кыргызстане в древние века?

- а) Муз-Даван / Муз-Даван
- *б) Муз-Зоо / Муз-Зоо
- в) Муз-Бел / Муз-Бел
- г) Ак-Шыйрак / Ак-Шыйрак

145. Кыргызстандагы Күнгөй Ала-Тоо байыркы доордо кандайча аталган? / Как называлась гора Кюнгей Ала-Тоо в Кыргызстане в древние века?

- а) Чоң Ала-Тоо / Чон Ала-Тоо
- б) Улан-Учу / Улан-Учу
- в) Улуу-Өзөн / Улуу-Өзөн
- *г) Улабастын тоосу / горы Улабас

146. Азыркы күндөгү кайсы дарыя Эдил деп аталган? / Названием на сегодняшний день какой реки считается Эдил?

- а) яЛена / Лена
- *б) Волга / Волга
- в) Енисей / Енисей
- г) Обь дарыясы / река Обь

147. Кытайдагы Хуанхэ дарыясы кайсы түскө негизделип коюлган? / На основе какого цвета было определено название реки Хуанхэ в Китае?

- а) көк / синий
- *б) сары / желтый
- в) кызыл / красный
- г) кара / черный

148. Ысык-Көл байыркы доордо кандайча аталган? / Древнее название озера Иссык-Куль?

- а) Бар-Көл / Бар-Куль
- б) Жай-Көл / Жай-Куль
- в) Жайсаң-Көл / Жайсан-Куль
- *г) Кер-Көл / Кер-Куль

149. Манас көлү кайсы өлкөдө жайгашкан? / В какой стране расположено озеро Манас?

- *а) Кытайдын Шынжан аймагында/ на территории Шынжан в Китае
- б) Монголияда/ в Монголии

- в) Алтайда/в Алтае
- г) Сибирде/ в Сибири

150. Инд океаны байыркы доордо кандайча аталган? / Название Индийского океана в древние века?

- а) улуу деңиз / великое море
- б) муздак деңиз / холодное море
- *в) ысык деңиз / горячее море
- г) тынч деңиз / тихое море

151. Айырмач-Тоо (Баракух) деген аталыш азыркы мезгилде кайсы тоого таандык? / К какой горе принадлежит название Айырмач-Тоо (Баракух) на сегодняшний день?

- *а) Сулайман тоосуна / гора Сулайман-Тоо
- б) Олокон Тоого / гора Олокон
- в) Керме-Тоого / гора Керме-Тоо
- г) Ала-Тоого / горы Ала-Тоо

152. Визант өлкөсү азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название страны Византия на сегодняшний день?

- а) Египет / Египет
- б) Сирия / Сирия
- *в) Турция / Турция
- г) Аравия / Аравия

153. Мысыр өлкөсү азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название страны Мысыр на сегодняшний день?

- *а) Египет / Египет
- б) Сирия / Сирия
- в) Турция / Турция
- г) Аравия / Аравия

154. Мавераннахр (өрөөн) азыркы мезгилде кандайча аталат? / Название долины Мавераннахр на сегодняшний день?

- а) Мекке / Мекке
- *б) Фергана / Фергана
- в) Нарын / Нарын
- г) Сары өзөн Чүй / Сары озон Чуй

155. Ысык-Көлдүн алдында калган өрөөн кандайча аталат? / Как называется долина, расположенная под Иссык-Кулем? а) Чүй / Чуй

- б) Ысык-Көл / Иссык-Куль
- *в) Сары-Талаа / Сары-Талаа
- г) Кемин / Кемин

156. Чоң-Алай тоосу байыркы доордо кандайча аталган? / Название горы Чоң-Алай в древние века? а) Молдо-Тоо / Молдо-Тоо

- б) Кара-Тоо / Кара-Тоо
- *в) Кебез-Тоо / Кебез-Тоо
- г) Жетим-Тоо / Жетим-Тоо

157. Аму жана Сыр-Дарыя өрөөндөрү байыркы мезгилде кандайча аталган? / Название долин Аму и Сыр-Дарыя в древние века? а) Кулунду / Кулунду

*б) Кош-Өзөн / Кош-Озон

в) Айкүмүш талаасы / степи Айкүмүш

г) Бетпак-Талаа / Бетпак-Талаа

158. “Көкөтойдун ашы” Кыргызстандын кайсы аймагында өткөрүлгөн? / В какой части Кыргызстана проводились «поминки Кокетея»?

а) Таласта / в Таласе / in Talas

б) Үзөңгү-Куушта / в Узонгу-Куш

в) Кырчында / в Кырчыне

*г) Каркырада / в Каркыре

159. Өздөрү жашаган көлдүн аты менен аталып калган кыргыздар кимдер? / Какие кыргызы, которые живя вокруг озера стали называться названием этого озера? *а) Лобнор кыргыздары / кыргызы Лобнор

б) Хайлар кыргыздары / кыргызы Хайлар

в) Турфан кыргыздары / кыргызы Турфан

г) Байын Гол кыргыздары / кыргызы Байын Гол

160. Анчалык алыс эмес аралыкты аныктай турган 8 чакырымды түзгөн чен бирдик кандайча аталат? / Как называется единица измерения, определяющая не так уж далекое расстояние и составляющее 8 км?

а) Айчылык жол / месячная дорога

б) Төө жүрүш күнү / день ходьбы верблюда

в) Күнчүлүк жол / Ежедневная дорога

*г) Таш / Камень

161. Жолдун алыстыгын күндүн чыгышы менен батышынын ортосундагы убакытты белгилөөдө колдонулган чен бирдик кайсы? / Какова единица измерения дальности дороги, используемая при определении времени между восходом и закатом солнца?

*а) Күнчүлүк жол / Ежедневная дорога

б) Төө жүрүш күнү / день ходьбы верблюда

в) Таш / камень

г) Айчылык жол / месячная дорога

162. Байыркы кыргыздар 100 жылдык убакытты кандайча аташкан? / Как древние кыргызы называли столетие?

*а) лом/лом

б) кылым/век

в) мезгил/период

г) убакыт/время

163. Демографиялык жарылуу деген эмне? / Что такое демографический взрыв?

- а) Калктын санынын кескин түрдө азайып кетиши / резкое уменьшение численности населения
- *б) Калктын санынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / резкое увеличение численности населения
- в) Айыл калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / резкое увеличение численности сельского населения
- г) Шаар калкынын кескин түрдө көбөйүп кетиши / резкое увеличение численности городского населения